

dolžnosti: Ukrepa po svoji razsodnosti in moči, kar bi pospeševalo društveni smoter, in zabranjuje, kar bi ga oviralo; nadzoruje vsa dela ter pazi na vsa društvena pota in zavetišča v svojem okolišji; pridobiva sposobne vodnike ter jih izobrazuje in nadzoruje; pobira doneske podružnikov in jih pošilja, oziroma zaračuna osrednjemu odboru; spisuje imenik vseh podružnikov, predlaga vsako leto račun o dohodkih in stroških in o porabi dovoljenih kreditov ter zapisnike odborovih sej.

Načelnik podružnice.

§ 34. Načelnik podružnice je ob enem poverjenik društva v svojem okolišji. On nadzoruje vso upravo podružnice in poroča osrednjemu odboru, kar in kader je treba. Ako je zadržan, posluje njegov namestnik.

XV. Podružnični zbori.

§ 35. Načelnik podružnični skliče pred koncem

vsakega leta vsaj jeden podružnični zbor, kateremu predseduje on ali njegov namestnik.

§ 36. Ako ga načelnik ali njegov namestnik ne skliče, ima osrednji odbor pravico sklicati ga in mu imenovati predsednika.

§ 37. Podružnični zbor sklepa in odločuje o rečeh, katere po teh pravilih spadajo v področje podružnic, z večino glasov. Ako se tiče nasvet vsega društva, naznaniti ga je takoj osrednjemu odboru.

XVI. Podružnični red.

§ 38. Vsaka podružnica si sme sestaviti svoj posebni red, ki se pa mora z določili društvenih pravil natanko ujemati in potrjen biti od osrednjega odbora.

XVII. Razhod podružnice.

§ 39. O razhodu kake podružnice odločuje občni zbor podružnice. Nje imovina pripade glavnemu društvu.

SPOMIN OB OBLETNICI ROJSTVA (1863—1993)

PLANINSKI ZANESENJAK FRAN KOCBEK

JANEZ ZUPAN

V oktobrski številki PV/1990 je bilo objavljenih več člankov ob 60-letnici smrti **Frana Kocbeka**, ki je zadnja leta preživel kot nadučitelj v pokoju v Gornjem Gradu. Delo in življenje tega velikega moža in zavednega narodnjaka je premalo znano Slovencem, še celo prijateljem planin ni. Konec letošnjega januarja (rojen 26. januarja 1863) pa je minilo 130 let od rojstva tega ljubitelja slovenskih gora, narodnega buditelja in prosvetnega delavca.

Po poklicu je bil Fran Kocbek učitelj, a se je v svoji ljubiteljski vnemi ukvarjal z nešteti rečmi. Bil je zaveden Slovenec in je budil narodno zavest s tem, da se je zavzemal za slovenstvo v Savinjskih Alpah, pospeševal je turizem v Logarski dolini, propagiral je gradnjo ceste v Logarsko dolino, gradnjo pošte v Solčavi in podobno. Skrbel je za nadelavo poti v Savinjsko-Kamniških Alpah, predvsem pa je nastopal proti nemškutarjem v celjski planinski sekciji, ki so si lastili Savinjske Alpe. Celjska sekcija je imela svoje nemške vodnike, ki so drugače markirali poti, kot so jih člani Savinjske podružnice, ki jo je Fran Kocbek ustanovil v Mozirju leta 1893, samo nekaj mesecev po ustanovitvi Slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Od ustanovitve Savinjske podružnice pa do leta 1927, tri leta pred smrtjo, je bil Kocbek tudi načelnik sekcije. Bil je publicist in zbiralec podatkov o

Fran Kocbek,
avtor knjige
»Savinjske
Alpe«

Savinjskih Alpah, o ljudskih običajih in navadah v okoliških krajih in Logarski dolini. Zapisoval je ljudske pripovedke in jih objavil skupaj s planinskimi doživetji v knjigi »Savinjske Alpe«.

ALJAŽ SAVINJSKIH ALP

Prijateljaval je z znanimi osebnostmi tedanje Avstroogrške, tako z Nemci kot tudi z znanimi Slovenci. Od Nemcev je zanesljivo na prvem mestu **dr. Johannes Frischauf**, doktor filozofije in profesor matematike na graškem vseučilišču. Zanimiv je podatek, da sta 12. julija leta

1899 dr. Frischauf in Kocbek dala pobudo za ustanovitev »Kranjske podružnice SPD« v Kranju v gostilni Pri stari pošti. Drugi dober znanec je bil znameniti geolog **Friderik Teller**, ki je po večletnem preučevanju izdal geološki zemljevid Savinjskih Alp. Kocbek je prijateljeval tudi z **Antonom Aškercem**, ki je bil kaplan v Mozirju. Hodila sta po Logarski dolini in si ogledala Iglo, Okrešelj in presihajoči studenec. Omeniti velja še Novomeščana **Ferda Seidla**, ki je v knjigi »Kamniške ali Savinjske Alpe« natančno, vendar poljudno razložil geološko zgradbo Savinjskih Alp.

Fran Kocbek je bil mož širokega duha in pogledov in ni čudno, da je imel toliko prijateljev in znancev. Pri naštevanju prijateljev pa ne smemo prezreti znanega vodnika ter graditelja planinskih poti in oskrbnika **Janeza Piskernika**, rojenega leta 1839 v okolici Železne Kaple, ki je od leta 1866 dalje živel v Logarski dolini. Za velike zasluge za planinstvo in organizacijo del pri graditvi novih planinskih koč je Piskernik leta 1894 dobil na Dunaju pri planinski družbi »Altenberger« diplomu in nagrado 5 zlatnikov.

Leta 1925 je Kocbek izdal knjigo »Savinjske Alpe«, v kateri je opisal ta del Alp, njihove meje in može, ki so največ storili za odkrivanje teh gora. Ravno tako je opisal prve pristope na vse vrhove. Podrobno je osvetlil delo dr. Frischaufa, ki je umrl v Gradcu leto pred izidom knjige. V poglavju »Moji planinski spomini« in »Plezalne stene v Savinjskih Alpah« opisuje svoje planinske začetke kmalu potem, ko je nastopil službo učitelja v Žalcu, in plezalne smeri v Savinjskih Alpah z datumi in imeni prvopristopnikov. Večino teh pristopov so opravili nemški turisti, razen na Tursko goro in Planjavo, ki ju je že leta 1893 »osvojil« znani **Miha Kos** iz Kamnika, in na Križ, ki sta ga istega leta osvojila Fran Kocbek in že omenjeni Janez Piskernik.

Vsiljujejo se nam vzporednice: kar je bil za Julijske Alpe **dr. Julius Kugy**, je bil za Savinjske Alpe dr. Frischauf in kar je bil **Jakob Aljaž** — triglavski župnik za Julijce, je bil za Savinjske Alpe in okolico Fran Kocbek. Poleg drugih pionirjev so ti štirje možje v največji meri zaslužni ne samo za odkrivanje naših gora, ampak tudi za potrditev in ohranitev gorá Slovencem.

KAKO JE KOCBEK POSTAL TURIST

Preberimo, kaj je o sebi napisal Fran Kocbek!

Kratek življenjepis

Rodil sem se 26. januarja 1863 v Ločkem vrhu, občina Trotkova, okraj Št. Lenart. Obiskoval sem dvorazredno osnovno šolo pri Negovi, tri razrede meščanske šole v Radgoni in štiri letniške učiteljska v Mariboru ter napravil maturo l. 1882.

Potem sem služboval sedem let v Žalcu kot

podučitelj, poldrugo leto na Rečici kot učitelj, od 15. oktobra 1890 pa kot nadučitelj v Gornjem gradu in sem bil 31. decembra 1921 upokojen.

Kako sem postal turist

Nekaterim se je čudno zdelo, kako sem postal turist, ko sem bil rojen v Slovenskih goricah. (Fran Kocbek z besedo »turist« označuje planinske popotnike, hribolazce in gornike; op. p.) Ker mora biti turist dober pešec in ne omotičen, sem se vadil, da postanem tak. Za pešca sem se že vežbal, ko sem hodil ob praznikih iz šol domov, kajti iz Radgone je bilo treba tri ure, iz Maribora pa pet ur hoje. L. 1881 sem bil prvič na Pohorju pri Sv. Bolfenku.

Na meščanski šoli v Radgoni sem dobil veselje za priropis. Nabiral sem hrošče in rastline. Najbolj me je veselila botanika. Iz Žalca sem lazil na razne gore: na Kotečnika, Mrzlico in na Sv. Kunigundo, iz Rečice na Golte, Dobrovlje, Rogatec, Menino in Raduho. Nabiral sem zanimive rastline, ki sem jih pošiljal na dunajsko univerzo. Pismeno sem občeval z raznimi botaniki, posebno z **Dragotinom Hircem** in profesorjem **Fr. Krašanom** v Gradcu, ki je tudi pregledal moj herbarij in mi popravil nekaj imen. Zaradi zanimanja za botaniko sem postal nehote turist.

Da bi se odvadil omotice, sva šla s prijateljem **Fr. Roblekom** v Žalcu večkrat v cerkveni stolp ter sva dolgo gledala iz lin navzdol. Še boljša vaja je bila na gori Kamnik pri Grizah. Šla sva po strmem grebenu tik prepada navzdol, potem sva se vlegla tako, da sta moleli glavi v prepad. Na ta način sem nekoč ozdravil nekega turista omotice na Raduhi, ki je kmalu izgubil vrtoglavoost.

Večina letošnjih društvenih občnih zborov je mimo, večina organiziranih slovenskih planincev zdaj natančno ve, kakšne so organizacijske spremembe v naši planinski organizaciji. Planinska zveza Slovenije je slejkoprej množična organizacija, v kateri se lahko vsak član odloči, kakšne vrste član želi postati: zelo aktivni planinci so verjetno člani z največjimi ugodnostmi, za katere pa morajo plačati višjo članarino, planinci s srcem, ki ne hodijo več toliko po hribih, vendar hočejo ostati v organizaciji, plačujejo ugodnostim primerno nižjo članarino. Planinski vestnik pa naj bi bil za vsakega planinca najtesnejša zveza s planinstvom doma in po svetu: ostanite ali postanite torej stalni naročniki in bralci osrednje slovenske planinske revije, ki izhaja že skoraj sto let.